

КОНСТИТУЦИОНЕН СЪД

ВЪРХОВЕН КАСАЦИОНЕН СЪД

служба „Регистратура“ - 2 -

Изх. № И-448
Дата на регистриране: 21.04.2022

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
ВЪРХОВЕН
КАСАЦИОНЕН
СЪД

Вх. № 117/20

Дата 26.04.2022

Гражданска колегия
Вх. № В-426/23.03.2022 г.
София, 21.04.2022 г.

ДО
ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА
КОНСТИТУЦИОННИ СЪД НА
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Г-ЖА ПАВЛИНА ПАНОВА

БУЛ. „ДОНДУКОВ“ № 1
ГР. СОФИЯ- 1596

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО ПАНОВА,

Приложено, изпращаме Ви становище от Гражданска колегия на Върховния касационен съд, изготвено от съдия Геновева Николаева, по конституционно дело № 3/2022 г. на Конституционния съд на Република България, образувано по искане на омбудсмана на Република България за установяване на противоконституционност на §5 от Преходните и заключителни разпоредби на Закона за изменение и допълнение на Семейния кодекс (ПЗР на ЗИДСК, обн. ВД, бр. 103 от 4.12.2020 г.).

Прилежание: съгласно текста.

МИМИ ФУРНАДЖИЕВА-
ЗАМЕСТНИК-ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
ВЪРХОВНИЯ КАСАЦИОНЕН СЪД И
РЪКОВОДИТЕЛ НА ГРАЖДАНСКА КОЛЕГИЯ:

Становище
от Гражданска колегия на Върховния касационен съд
по конституционно дело № 3/2022г. на Конституционния съд на
Република България, изготвено от
съдия Геновева Николаева

С определение от 22. 03. 2022г. по конституционно дело № 3/2022г. Конституционният съд на Република България (Конституционният съд) е допуснал за разглеждане по същество искането на омбудсмана на Република България за установяване на противоконституционност на §5 Преходните и заключителни разпоредби на Закона за изменение и допълнение на Семейния кодекс (ПЗР на ЗИДСК), обн. ДВ, бр. 103 от 04. 12. 2020г..

Искането на омбудсмана на Република България е по реда на чл. 149, ал. 1, т. 2 Конституцията на Република България (Конституцията).

Омбудсманът поддържа, че §5 ПЗР на ЗИДСК противоречи на чл. 4, ал. 1 и на чл. 14 Конституцията. Счита, че в основата на противоречието с основния закон е придаденото с оспорената разпоредба обратно действие на установените с чл. 62, ал. 1, изр. 3 и ал. 5, изр. 1 Семейния кодекс (СК) права за оспорване на презумптивното бащинство, което противоречи на принципите на действащата нормативна уредба на произхода – стабилност и законоустановеност на способите за установяване и оспорване на произхода. Акцентира върху нормата на ал. 5 на чл. 62 СК, с която законодателят е предоставил принципната възможност на неограничен кръг лица от мъжки пол да оспорят произхода на което и да е дете в срок до една година от влизане в сила на закона, като правнорелевантното узнаване на раждането на детето, обосноваващо правото на иск, е неограничено назад във времето и същевременно липсва като краен срок за предявяване на иска навършването на пълнолетие на детето, какъвто краен срок е предвиден в ал. 1, изр. 3 на чл. 62 СК. Подчертава, че допуснатото от оспорената разпоредба упражняване на правото на иск за период, който е неограничен назад във времето относно узнаването на правопораждащите юридически факти, засяга вече придобити и упражнявани родителски права, както и правото на детето на стабилна и сигурна семейна среда. По този начин счита, че е накърнен принципа на правната сигурност като характеристика на правовата държава и е осъществено непропорционално въздействие върху стабилитета на установените родствени връзки. Изтъква, че създадената правна възможност застрашава психичното и емоционално здраве на децата, на техните родители и близки роднини, дестабилизира семейните отношения, поради което закрилата на върховна конституционна ценност като семейството, майчинството и децата не е гарантирана. Омбудсманът обосновава своето

искане, като се позовава на практиката на Конституционния съд, обективирана в решение № 10/15. 11. 2011г. по конст. дело № 6/2011г., в решение № 4/11. 03. 2014г. по конст. дело № 12/2013г. и в решение № 8/27. 05. 2021г. по конст. дело № 9/2020г.. Посочва също и че §5 ПЗР на ЗИДСК не намира опора в цитираните в мотивите на законопроекта решения на Европейския съд по правата на човека (ЕСПЧ), които законодателят е визирал като определящо основание за приемането ѝ, а именно: решение от 08. 12. 2016г. по дело Л.Д. и П.К. срещу България (обединени жалби № 7949/11 и № 45522/13) и решение от 05. 04. 2018г. по дело Докторов срещу България (жалба №15074/08).

Върховният касационен съд на Република България е конституиран като заинтересована институция по горепосоченото конституционно дело, в което качество предоставя настоящото становище.

С оспорената разпоредба на §5 ПЗР на ЗИДСК, по аналогичен начин с §4 ПЗР на ЗИДСК досежно оспорването на припознаването от лицата по чл. 66, ал. 5 СК, по отношение на правните субекти, на които е признато право на иск за оспорване на презумптивно бащинство в хипотезите на чл. 62, ал. 1, изр. 3 и ал. 5, изр. 1 СК (обн. ДВ, бр. 103/2020г.), ако обстоятелствата за това са настъпили преди влизане в сила на закона, е постановено, че преклузивните срокове за предявяване на съответните искове започват да текат от влизане в сила на закона.

С нормите на чл. 62, ал. 1, изр. 3 и ал. 5, изр. 1 СК, обн. ДВ, бр. 103/2020г., е създадена нова правна уредба, разширяваща хипотезите, при които съпругът на майката по смисъла на чл. 62, ал. 1, изр. 1 СК може да оспори своето бащинство, когато е узнал за обстоятелствата, които го опровергават след срока по чл. 62, ал. 1, изр. 2 СК по независещи от него причини, и въвеждаща нов правен субект – биологичният непрезумптивен баща, който може да оспори презумптивното бащинство на детето в срок до една година от узнаване на раждането. Тази нова правна уредба не е била позната на българската правна действителност при действието на предходните нормативни актове, регламентиращи произхода от баща: първоначалната редакция на чл. 62 СК от 2009г., обн. ДВ бр. 47/2009г.; чл. 33 СК от 1985г. (отм.); чл. 32 СК от 1968г. (отм.) и чл. 63 и чл. 64 ЗЛС от 1949г. (отм.). Тя е продиктувана от необходимостта от изпълнение на две окончателни решения на ЕСПЧ (решение от 08. 12. 2016г. по дело Л.Д. и П.К. срещу България (обединени жалби № 7949/11 и № 45522/13) и решение от 05. 04. 2018г. по дело Докторов срещу България (жалба №15074/08)), установили нарушение на чл. 8 Конвенцията за защита правата на човека и основните свободи (Конвенцията) и от необходимостта от синхронизиране на действащото българско право с последната.

Регламентираното в чл. 62, ал. 1, изр. 3 СК изключение досежно началния момент, от който тече едногодишният преклузивен срок за предявяване на иска за оспорване на презумптивното бащинство гарантира ненарушаване на правото на личен живот на презумптивния баща по смисъла на чл. 8 Конвенцията, при водещото зачитане на принципа за най – добрия интерес на детето (висшия интерес на детето), прокламиран както в националното законодателство (чл. 14 Конституцията и чл. 3, т. 3 вр. § 1, т. 5 ДР на Закона за закрила на детето (ЗЗДет)), така и в чл. 3 Конвенцията за правата на детето, в светлината на горепосоченото решение от 05. 04. 2018г. по дело Докторов срещу България (жалба №15074/08) на ЕСПЧ. При тази регламентация се касае за изключение, което подлежи на доказване досежно легитимния правен интерес на ищеца да оспори своето бащинство след като е изтекъл принципно приложимия едногодишен преклузивен срок от узнаване на факта на раждането (чл. 62, ал. 1, изр. 2 СК). При установен правен интерес за ищеца и при разглеждане на спора по същество, уважаване на иска е възможно само при защитен най-добрия интерес на детето и при действително установено нарушаване на личния живот на презумптивния баща при постигане на справедливия баланс между общия интерес за защита на правната сигурност и индивидуалните интереси на презумптивния баща, детето и майката, а и на евентуалния биологичен баща при възможността за успешно оспорване на презумптивното бащинство. Узнаването на обстоятелствата, опровергавачи презумптивното бащинство (извънбрачна връзка на майката с друг мъж или др.) след изтичане на принципния едногодишен преклузивен срок по чл. 62, ал. 1, изр. 2 СК, следва да е установено, че е по извинителни за презумптивния баща - ищец причини, т.е. такива, които не зависят от него и не могат да му се вменят във вина, при установяването на които законната презумпция за бащинство не съответства на установената социална и семейна реалност (в този смисъл са мотивите на решение от 05. 04. 2018г. по дело Докторов срещу България (жалба №15074/08) на ЕСПЧ). Така новата норма на чл. 62, ал. 1, изр. 3 СК, създадена като изключение от правилото на чл. 62, ал. 1, изр. 2 СК, препятства възможността всеки недобросъвестен презумптивен баща да оспорва своето бащинство след изтичане на едногодишния срок от узнаване на раждането за преследване на противни на закона цели (освобождаване или препятстване изпълнението на задълженията към детето за грижи, отглеждане, възпитание, издръжка, лични контакти и др., както и за обезнаследяване), накърнявайки законово защитимия висш интерес на детето.

Новата норма на чл. 62, ал. 5 СК е иницирана от законодателя отново с цел синхронизиране на СК от 2009г. с чл. 8 Конвенцията с оглед

гарантиране на правото на личен живот на биологичния презумптивен баща, който не може да установи произхода си от детето поради презумпцията на чл. 61 СК, и на най – добрия интерес на детето, което също е субект на правото на личен живот. Тя е продиктувана и от наличието на предявени такива искове пред българските съдилища, разглеждани като допустими при прякото приложение на чл. 8 Конвенцията (в този смисъл определение № 292/28.06.2019г. по ч. гр. д. № 1634/2019г. на ВКС и др.). С оглед защитата на най-добрия интерес на детето искът за оспорване на презумпцията за бащинство от биологичния презумптивен баща задължително е постановено да се съединява с иска за установяване на бащинството на биологичния баща (чл. 62, ал. 5, изр. 2 СК).

Именно защото правото на иск за оспорване на презумптивното бащинство за лицата по чл. 62, ал. 1, изр. 3 и ал. 5, изр. 1 СК е създадено от българския законодател за първи път със ЗИДСК, обн. ДВ, бр. 103/2020г., е предвиден §5 ПЗР на ЗИДСК, който предоставя новосъздаденото право и на онези правни субекти, за които новите правнорелевантни обстоятелства са се осъществили преди влизането в сила на ЗИДСК, обн. ДВ, бр. 103/2020г., но те не са могли да предявяват искове поради липсата на позитивна национална правна уредба в сферата на произхода. По този начин е гарантирана равнопоставеност между правните субекти от една и съща категория, а липсата на ограничение назад във времето за възникване на обуславящите правото на иск обстоятелства, е резултат от това, че правата по чл. 62, ал. 1, изр. 3 и ал. 5 СК не са били предмет на правна регламентация по никой от предходните нормативни актове, уреждащи произхода, и са изцяло нови. Същевременно, както беше отбелязано по - горе, такива искове са били предявявани пред българските съдилища и когато са били приемани за допустими са квалифицирани по чл. 8 Конвенцията, при съобразяване с практиката на ЕСПЧ. Някои от тези искове обаче са счетени за недопустими или пък въобще не са били предявявани с оглед липсата на национална правна уредба, даваща право на иск, поради което законодателят с оспорения §5 ПЗР на ЗИДСК е осигурил равно третиране по смисъла на чл. 14 вр. с чл. 8 Конвенцията на всички бащи (презумптивни небиологични и презумптивни биологични), имащи право на иск за оспорване на презумптивно бащинство, и справедливо разглеждане и разрешаване на техните спорове при съобразяване на първостепенния най – добър интерес на детето и на неговото право на личен и семеен живот, защитимо съгласно чл. 8 Конвенцията. Наистина в §4 ПЗР на ЗИДСК досежно исковете за оспорване на припознаване на дете по чл. 66, ал. 5 СК, уредени в СК от 2009г. със ЗИДСК, обн. ДВ, бр. 103/2020г., е предоставена възможност на правоимащите да предявяват исковете си след влизане в сила на закона,

който момент е началният момент на течение на преклузивния срок по чл. 66, ал. 5, изр. 1 СК, ако припознаването е извършено след 01. 10. 2009г.. Това ограничение назад във времето, което отсъства в §5 ПЗР на ЗИДСК, е продиктувано от обстоятелството, че до влизане в сила на действащия СК от 2009г. (01. 10. 2009г.) трети лица с правен интерес са имали право на иск за оспорване на извършено припознаване, което право им е отнето със СК от 2009г., т.е. само за периода на действие на СК от 2009г. до ЗИДСК, обн. ДВ, бр. 103/2020г., тези правни субекти са били лишени от правата си и само за този период следва да бъде възстановена равнопоставеността и справедливостта. Закономорегламентираната възможност на всяко трето лице с правен интерес да оспорва припознаването в едногодишен срок от узнаването е съществувала във всички предишни правни уредби, регламентирали института на припознаването: чл. 38 СК от 1985г.(отм.), чл. 36 СК от 1968г.(отм.) и чл. 70 ЗЛС от 1949г.(отм.).

Оспорената от омбудсмана на Република България норма от ПЗР на ЗИДСК не противоречи на чл. 4, ал. 1 Конституцията, според която Република България е правова държава и упражняването на държавната власт се осъществява въз основа на Конституцията и законите на страната. В практиката си Конституционният съд трайно е определял същността на понятието за правова държава - в "материален смисъл" като държава на справедливостта, а във "формален смисъл" като държава на правната сигурност. В посоченото в искането на омбудсмана решение № 4/11. 03. 2014г. по конст. дело № 12/2013г. като производни от принципа на правовата държава са изведени принципът на правната сигурност, предвидимост и стабилност, принципът за забрана на същинското обратно действие на правните норми и принципът за закрила на законно придобити права. Конституционният съд е посочил в мотивите на горесцитираното решение и последователно е приемал в практиката си, че Конституцията не съдържа забрана за обратно действие на новия граждански закон към заварени факти и правоотношения, а само определя момента на влизането му в сила. Изрична забрана за обратно действие има единствено в чл. 5, ал. 3 Конституцията, но тя се отнася само до наказателните закони, които предвиждат нови или по-тежки санкции от отменените, за да не се влошава положението на наказателноотговорните лица. В практиката си Конституционният съд е приемал, че и други закони, уреждащи публичноправни отношения, напр. данъчните, не могат да имат ретроактивно действие. Както е посочено в решение № 10/2011г. по конст. дело № 6/2011г., цитирано от омбудсмана в искането му, правилото за неретроактивност на правните норми трябва да се прилага във всички случаи, в които се цели с нови правни норми ограничаване на права или създаване на задължения за минало време, но то

не важи за случаите, когато от нормативните актове се придобиват права. В мотивите на решение № 4/11. 03. 2014г. по конст. дело № 12/2013г. Конституционният съд е коментирал, че когато на новия граждански закон се придава действие спрямо възникнали и съществуващи правоотношения, които са "заварени", е налице несъщинско обратно действие или незабавно действие на новия закон. За да действа новият граждански закон спрямо възникналите преди влизането му в сила правоотношения, е необходимо законодателят изрично да им придаде обратна сила. Новият граждански закон с присъщото му по правило незабавно действие спрямо заварените производства може да преуреди по нов начин породените преди влизането му в сила юридически факти и правоотношения, като ги измени в бъдеще съобразно неговите разпоредби, но това винаги следва да е обусловено от съображения за справедливост и целесъобразност. Същинско обратно действие новият закон има само тогава, когато преурежда вече настъпили по стария закон правни последици от юридически факти. Според третото цитирано от омбудсмана решение № 8/27. 05. 2021г. по конст. дело № 9/2020г. същинското обратно действие на закона е несъвместимо с принципа на правовата държава, който е фундаментален принцип на правото, изведен от Съда на Европейския съюз, и е намерил отражение и в националната законова уредба (чл. 14 Закона за нормативните актове), когато накърнява или отнема вече правомерно придобити права, респ. създава задължения и изобщо когато води до неблагоприятни последици за заварените случаи и спрямо лица, чието поведение е било съобразено с действащата нормативна уредба, впоследствие отменена или изменена. Принципът на правната сигурност не обуславя забрана за промяна на нормативната уредба, което е в компетентността на законодателя според чл. 84 Конституцията, но съгласно принципа за защита на оправданите правни очаквания, който е свързан с правната сигурност, не трябва да се допускат "внезапни, неочаквани и непропорционални на конституционните стандарти законодателни промени", т.е. изисква се предвидимост на правното регулиране, която е отчетена и в практиката на ЕСПЧ.

С оспорения §5 ПЗР на ЗИДСК е предвидено несъщинско обратно действие на новия граждански закон, тъй като на последния е придадено действие спрямо възникнали и съществуващи правоотношения по произход от презумптивния баща. Касае се за процесуална норма, регламентираща началния момент, от който тече преклузивният срок за предявяване на исковете за оспорване на бащинство в новосъздадените хипотези на чл. 62, ал. 1, изр. 3 и ал. 5, изр. 1 СК, при каквито процесуални разпоредби незабавно действие е винаги налице, понеже „заварва“ възникнали в миналото факти и правоотношения, правните последици, на които не са настъпили (решение №

4/11. 03. 2014г. по конст. дело № 12/2013г.). Такова действие на новия граждански закон не само е позволено от Конституцията и съответства на принципа на правовата държава, но и то е обичайното действие във времето на новия граждански закон. Понеже не е налице същинско обратно действие, на каквото се е позовал омбудсманът в искането си до Конституционния съд, не може оспорената норма да е противоконституционна като нарушаваща производния от принципа на правовата държава принцип за забрана на същинското обратно действие на правните норми. Несъщинското обратно действие, визирано от законодателя в §5 ПЗР на ЗИДСК, е изрично уредено и е обусловено от съображения за справедливост с оглед равнопоставеното положение при приложението на новите норми на чл. 62, ал. 1, изр. 3 и ал. 5 СК спрямо една и съща категория правни субекти – презумптивните небиологични бащи и непрезумптивните биологични бащи. По този начин е удовлетворен „материалният критерий“ за правовата държава като държава на справедливостта. Същевременно не е нарушен и „формалният критерий“ за правовата държава като държава на правната сигурност, предвидимост и стабилност. Това е така, тъй като не е премахнат въобще уреденият преклузивен срок за предявяване на исковете за оспорване на презумптивно бащинство в новосъздадените хипотези на чл. 62, ал. 1, изр. 3 и ал. 5 СК, а по отношение на възникналите преди приемането им правнорелевантни обстоятелства досежно узнаването на факта на раждане на детето или на фактите, опровергаващи презумпцията за бащинство, е отложен началният му момент към момента на влизане в сила на ЗИДСК, обн. ДВ, бр. 103/2020г.. Следва да се посочи, че към настоящия момент този „удължен“ срок за предявяване на исковете е изтекъл, тъй като и в двете хипотези той е едногодишен.

Дори да се приеме, че оспорената норма предвижда същинско обратно действие, то принципът на правовата държава отново не е накърнен, тъй като не води до отнемане на правомерно придобити права, респ. до създаване на задължения, или до неблагоприятни последици за заварените случаи. Касае се само за придобиване на права и то не само за определена категория „бащи“, но и за децата, които имат право на установен действителен (биологичен) произход, когато последният е в техен интерес и съответства на социалната и семейна реалност, в която хипотеза е проявление на защитимото в чл. 8 Конвенцията тяхно право на личен и семеен живот. §5 ПЗР на ЗИДСК не се отнася до придобиване на задължения или до неблагоприятни последици досежно наличния установен преди приемането на нормата произход от презумптивния баща, тъй като и в двете хипотези на чл. 62, ал. 1, изр. 3 и ал. 5 СК правният интерес от исковете и произнасянето по същество са предопределени от приоритетното зачитане на най – добрия

интерес на детето, след като съда прецени особените обстоятелства на всеки отделен случай и постигането на нужния баланс между различните интереси на заинтересуваните страни - майката, детето, вписания в акта за раждане баща и лицето, претендиращо да е биологичен баща. По този начин са най - добре защитени конкуриращите се права на личен и семеен живот на правоимащите по смисъла на чл. 8 Конвенцията, съобразно с практиката на ЕСПЧ, проявление на която са освен цитираните по - горе две решения срещу България и по - късно постановеното решение от 13. 10. 2020г. по делото Койчев срещу България по жалба № 32495/15, без да се допуска непропорционална намеса на държавата в семейството. В последното решение, както и в трайната практика на ЕСПЧ, е счтено, че абсолютната невъзможност за мъж, който претендира, че е биологичен баща, да се опита да установи своето бащинство, без да могат да се разгледат конкретните обстоятелства по случая и различните конкуриращи се интереси, противоречи на чл. 8 Конвенцията. Следва да бъде подчертано, че със ЗИДСК, обн. ДВ, бр. 103/2020г., е предоставено право на иск за оспорване на бащинство, чиято допустимост и основателност всякога ще е предмет на конкретна преценка от съда въз основа на конкретните обстоятелства по делото и само, ако промяната на установения произход по презумпцията за бащинство е в интерес на детето и съответства на социалната и семейна реалност, ще бъде допусната. При тази конкуренция на права, предоставени от чл. 8 Конвенцията, приоритетно е значението на правото на детето на личен и семеен живот, което следва да бъде предпочетено пред правата на родителите. Това е разбирането, залегнало в практиката на ЕСПЧ, и то съответства изцяло и на нормите на Конвенцията за правата на детето.

Посочената от омбудсмана на Република България разлика в правния режим на исковите за оспорване на презумптивното бащинство в хипотезите на чл. 62, ал. 1, изр. 3 и ал. 5 СК (в последната хипотеза отсъства посочения в първата пределен краен срок - до навършване на пълнолетие на детето), няма отношение към предмета на настоящото конституционно дело, образувано по искане за прогласяване на противоконституционност на друга правна норма - §5 ПЗР на ЗИДСК. Освен това навършването на пълнолетие на детето при предявяване на исковите само по себе не би могло да накърни принципа на правовата държава по чл. 4, ал. 1 Конституцията, доколкото при разглеждането и решаването на конкретното дело отново съдът ще преценява според конкретните обстоятелства конкуриращите се индивидуални права по чл. 8 Конвенцията и спазването на справедливия баланс между тях и общия интерес за защита на правната сигурност. В правомощията на законодателя е да предостави по - засилена защита на установеността на презумптивното бащинство, когато друг правен субект не претендира да е биологичен баща

на детето, каквато вероятно е била целта при приемането на нормата на чл. 62, ал. 1, изр. 3 СК досежно допълнително въведения пределен срок на предявяване на иска. В хипотезата на чл. 62, ал. 5 СК, се конкурират презумптивен баща с установено презумптивно бащинство и биологичен баща, който иска като оспори последното да установи своето бащинство, т.е. не би могло да се достигне до положение, в което детето да остане без установен произход от баща. Освен това нормата на чл. 62, ал. 5 СК съответства на правилото, залегнало в чл. 62, ал. 1, изр. 2 СК, досежно едногодишния срок от узнаване на раждането на детето за предявяване на иска на презумптивния баща, като по този начин законодателят е осигурил баланс между правата на презумптивния баща по чл. 62, ал. 1, изр. 2 СК и правата на биологичния непрезумптивен баща по чл. 62, ал. 5 СК. Нормата на чл. 62, ал. 1, изр. 3 СК урежда не принципно положение, а изключение (по-късно узнаване на опровергаващите презумптивното бащинство обстоятелства след едногодишния срок от узнаване на раждането), каквото спрямо непрезумптивния биологичен баща в хипотезата на чл. 62, ал. 5 СК законодателят не е предвидил.

Гореизложените съображения, според които оспорената норма не противоречи на чл. 4, ал. 1 Конституцията, се отнасят и до конституционно закрепената защита на семейството, майчинството и децата в чл. 14 Конституцията, която не е накърнена, доколкото индивидуалните конкуриращи се права се преценяват при приоритетното зачитане на най-добрия интерес на детето и на социалната и семейна реалност, при съблюдаване на справедливия им баланс с обществения интерес за защита на правната сигурност.

Съобразно изложеното, становището на Върховния касационен съд по конституционно дело № 3/2022г. на Конституционния съд е, че §5 ПЗР на ЗИДСК, обн. ДВ, бр. 103/2020г., не противоречи на чл. 4, ал. 1 и на чл. 14 Конституцията.